

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА НОВИ ГРАД
НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ПОЉОПРИВРЕДУ

АНАЛИЗА ПРЕХРАМБЕНОГ СЕКТОРА

Нови Град, јун 2021. године

УВОД

Прехрамбена индустрија је једна од водећих привредних грана на подручју Крајине. Овај сектор посједује велике потенцијале, солидне људске и природне ресурсе, као и дугу традицију. Прехрамбена индустрија на подручју Крајине се још осамдесетих и почетком деведесетих година прошлог вијека убрајала у развијене гране и као таква успијевала је да прати свјетске трендове. Овај сектор и даље има потенцијал за значајно повећање продаје, извоза и запослености.

Сектор прехрамбене индустрије, прилично добро послује иако да је мањим дијелом оријентисан на извоз, а већим на домаће тржиште. Међутим, овдје је присутан један значајан проблем а који се огледа у томе да становништво Босне и Херцеговине има ниску куповну моћ што у великој мјери утиче на величину и карактеристике домаће потражње за свим врстама робе, па тако и за прехрамбеним производима. Производи који се највише траже на овим просторима су у нижем сегменту и што се тиче цијене и што се тиче квалитета. Због тога, могућности на домаћем и регионалном тржишту су врло ограничене, а извозни потенцијал је доста различит за поједине врсте прехрамбених производа.

Због неиспуњавања захтјева Европске Уније од стране БиХ из области: правне регулативе, уређења тржишта и државне подршке извоз одређених производа није могућ. Међутим, неки производи се веома успјешно и све више извозе на велика тржишта земаља Европске уније, првенствено у Словенију.

Предузећа из области прехрамбене осим чланства у привредој комори, ријетко су чланови неких других пословних удружења.

Неки од недостатака који оптерећују рад предузећа у односу на државну администрацију на свим нивоима су:

- ниска продуктивност и низак квалитет оутпута,
- низак ниво знања (непостојање адекватне савјетодавне службе, односно капацитета за трансфер технологија),
- застарјела механизација, итд.

Из области производње хране значајан је број институција које директно могу помоћи предузећима из области прехрамбене индустрије. Поред Агенције за сигурност хране БиХ и Канцеларије за ветеринарство БиХ, као и надлежних ветеринарских служби у РС и Федерацији БиХ, постоје институције које имају значајне капацитете за подршку прехрамбеној индустрији, али се ти капацитети засад недовољно користе. Гранска удружења при привредним коморама и удружења произвођача су важан инструмент у заступању интереса предузећа у односима са органима извршне власти.

Основне предности ове индустријске гране су:

- потенцијали за одличну сировинску базу јер добар дио територије покрива плодно пољопривредно земљиште, а у његовом развоју погодују и добри климатски услови и добри производни капацитети у прехрамбеној индустрији;
- природни ресурси (структура земљишта, водотокови, климатски услови, биолошки диверзитет, итд);
- људски ресурси (запослени у примарној пољопривредној производњи, подршци производње, запослени у едукацији везаној за пољопривреду, као и стручњаци за трансфер знања и технологија);

Прехрамбена индустрија требала би да у циљу развоја иде и правцу:

- јачање њихове производне и економске ефикасности, као и измјена производне структуре у складу са домаћег и иностраног тржишта;

- примјена свјетских стандарда и технологија и производња висококвалитетних и конкурентних производа;
- производња здравствено сигурне хране и стварање брендова заснованих на традиционалној производњи и географском поријеклу производа;
- већа и оперативнија финансијска средства за новооснована предузећа за набавку и развој неопходне технологије за производњу и развој високо квалитетних и конкурентних производа.

ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Табела бр. 1: Финансијски показатељи пословања у области производње прехранбених производа

Година	Број предузећа	Укупан приход	Број радника
2018	5	22.342.023,00	78
Учешће у прерађивачкој инд.	10,20%	48,26%	11,92%
Учешће у укупном пословању	3,31%	10,09%	4,50%
2019	4	18.690.673,00	72
Учешће у прерађивачкој инд.	8,69%	41,97%	10,20%
Учешће у укупном пословању	2,77%	7,59%	4,09%
2020	4	20.151.143,00	68
Учешће у прерађивачкој инд.	8,51%	44,06%	8,97%
Учешће у укупном пословању	2,72%	8,24%	3,72%

Извор: АПИФ

Према подацима Агенције за посредничке, информатичке и финансијске послове (АПИФ) у 2020. години је било 4 привредна друштва са 68 радника и укупним приходом од 20.151.143,00 КМ. По броју запослених, учешће овог сектора у укупном броју запослених у привредним друштвима износио је 3,72 %. По оствареном приходу, учешће овог сектора у укупном пословању износило је 8,24 %.

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2019. години биљежи пад прихода за 16,34% у односу на 2018. годину, исто тако биљежи смањење броја радника за 7,69%. У 2020. години прехранбени сектор биљежи повећање прихода за 7,81% у односу на 2019. годину, као и смањење броја радника за 5,55%.

Табела бр. 2.: Преглед оствареног прихода привредних друштава из области производње прехранбених производа

Р. бр.	Назив привр. субјекта	Област дјелатности	Укупан приход 2018. г.	Укупан приход 2019. г.	Укупан приход 2020. г.
1.	ДОО „Dašić Produkt“	Производња прехранбених производа	43.168,00	21.730,00	23.042,00

2.	„COMP-ASTOR“ Ракани д.о.о.	Производња прехранбених производа	22.175.506,00	18.552.320,00	20.001.215,00
3.	„VINO PRODUKT“ д.о.о. Нови Град	Производња пића	118.626,00	116.623,00	126.886,00
4.	„ЋUGALJ-VOЋЕ TRANZIT“ д.о.о. Нови Град	Производња прехранбених производа	0,00	0,00	0,00
5.	Пољопривредна задруга "PODGRMEЋ"	Производња прехранбених производа	4.723,00	0,00	0,00
УКУПНО ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР			22.342.023,00	18.690.673,00	20.151.143,00
УКУПНО ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА			46.285.595	44.525.906,00	45.728.002,00
УКУПНО			221.237.166,00	245.993.506,00	244.358.109,00

Извор: АПИФ

У дјелатности производње прехранбених производа најзначајнија привредна друштва су „COMP-ASTOR“ д.о.о., „VINO PRODUKT“ д.о.о. и ДОО „Dašić Produkt“.

Табела бр. 3. Преглед броја запослених привредних друштава из области производње прехранбених производа

Р. Бр.	Назив привр. Субјекта	Област дјелатности	Број запослених 2018. г.	Број запослених 2019. г.	Број запослених 2020. г.
1.	ДОО „Dašić Produkt“	Производња прехранбених производа	1	1	1
2.	„COMP-ASTOR“ Ракани д.о.о.	Производња прехранбених производа	74	68	64
3.	„VINO PRODUKT“ д.о.о. Нови Град	Производња пића	2	2	2
4.	„ЋUGALJ-VOЋЕ TRANZIT“ д.о.о. Нови Град	Производња прехранбених производа	1	1	1
5.	Пољопривредна задруга "PODGRMEЋ"	Производња прехранбених производа	0	0	0
УКУПНО ПРЕХРАМБЕНИ СЕКТОР			78	72	68
УКУПНО ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА			654	705	757
УКУПНО			1.732	1.757	1.828

Извор: АПИФ

ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ

Према подацима из Регистра предузетника Одјељења за привреду и пољопривреду, на подручју општине Нови Град на дан 31.12.2020. године било је регистровано укупно 10 радњи које се баве производњом прехранбених производа.

Табела бр.4: Преглед броја самосталних предузетника по годинама

ПОДРУЧЈЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	2018. г.	2019. г.	2020. г.
Предузетници - пекаре	10	8	6
Предузетници - производња производа од брашна	3	3	4
Предузетници - млин	0	0	0
Предузетници – производња сокова	0	0	0
ПРЕДУЗЕТНИЦИ- УКУПНО	13	11	10

Извор: Одјељење за привреду и пољопривреду

Табела бр. 5: Преглед самосталних предузетника из области производње прехранбених производа

Р.бр.	НАЗИВ ПРЕДУЗЕТНИКА	НАЗИВ ПРЕТЕЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
1.	“NOVLJANKA” Паралангај Аслан с.п., ИЈ	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
2.	“SAVANELI” Савановић (Миле) Слободан с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
3.	Пекара, "STELLA", Жарко Ерцег, с.п., Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
4.	“GOGO” Вранешевић (Радослав) Горан с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
5.	"SAVANELI" Савановић (Миле) Слободан с.п. ИПП "SAVANELI - 3" Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
6.	“VECO” Ђурашиновић (Милош) Милан с.п.	Производња макарона, резанаца, кускуса и сличних производа од брашна
7.	“МАЈА” Радишић (Љубан) Јован с.п.	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
8.	“NOVLJANKA” Паралангај Аслан с.п.	Трговина на мало хљебом, колачима, производима од брашна и производима од шећера у специјализованим продавницама
9.	Бурегџиница „МАЈА“ Биљана Граонић с.п. Нови Град, ИЈ „МАЈА“ Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача
10.	Угоститељска радња "UNA-LULE" Јека Штрбац с.п. Нови Град	Производња хљеба, свјежих пецива и колача

Извор: Одјељење за привреду и пољопривреду

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА

Према подацима Вањскотрговинске коморе БиХ, учешће укупног увоза прехранбених производа и пића у односу на укупан увоз општине у 2020. години износио је 10,98 %. Имајући у виду да није остварен извоз прехранбених производа и пића у 2020. години, учешће укупног извоза прехранбених производа и пића у односу на укупно остварени извоз у 2020. години износио је 0,00 %.

Табела бр. 6: Преглед спољнотрговинске размјене прехранбених производа, пића, дувана и др. пр. замјене дувана

СЕКТОРИ	Извоз	Извоз	Извоз	Увоз	Увоз	Увоз
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Живе животиње; производи животињског порјекла	-	-	-	150.201	117.125	71.449
Билјни производи	-	-	-	1.717.205	1.150.521	1.647.845
Масноће и уља животињског и билјн. порјекла и пр. њиховог разлагања; прерађене јестиве масноће; воскови живот. и билјног порјекла	-	-	-	2.005.901	478.342	847.677
Производи прехранбене индустрије; пића, алкохол и сирће; дукан и пр. замјене дувана	33.797	59.899	-	7.709.205	6.962.296	6.431.206
УКУПНО	33.797	59.899	0,00	11.582.512	8.708.284	8.998.177
УКУПНО остварена спољнотрговинска размјена	36.878.347	38.106.222	34.623.737	81.447.091	78.972.487	81.929.405
Учешће %	0,09%	0,15%	0,00%	14,22%	11,02%	10,98%

Извор: Спољнотрговинска комора БиХ

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2019. години биљежи пораст извоза за 77,23% у односу на 2018. годину и пад увоза за 24,81 %. У 2020. години прехранбени сектор биљежи, пад извоза за 100 % у односу на 2019. годину и пораст увоза за 3,32%.

Најзначајнији увозни производи у 2020. години били су: производи прехранбене индустрије; пића, алкохол и сирће; дукан и пр. замјене дувана (6.431.206 КМ), билјни производи (1.647.845 КМ) и др. Најзначајније земље партнери у увозу 2020. године су: Словенија, Хрватска и Србија.

У погледу извоза прехранбених производа у БиХ, у 2020. години није остварена спољнотрговинска размјена.

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНОСТИ И НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Према подацима Пореске управе РС за 2020. годину, привредни субјекти (привредна друштва и предузетници) са подручја општине Нови Град из области прехранбеног сектора имају 122 запослена радника, односно учествују са 3,18 % у укупном броју запослених.

Посматрајући по годинама, прехранбени сектор у 2019. години биљежи пораст броја запослених радника за 1,57% у односу на 2018. годину. У 2020. години, прехранбена индустрија биљежи смањење броја запослених радника за 5,42%, у односу на 2019. годину.

Табела бр.7: Преглед броја обавезника и запослених у сектору прерађивачке индустрије – произвођа прехранбених производа

	ДЈЕЛАТНОСТ	Број запослених 2018	Број запослених 2019	Број запослених 2020
	УКУПНО ЗАПОСЛЕНИХ	4.080	3.875	3.835
С	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	877	829	842
	Прехрамбена индустрија	127	129	122

Извор: Пореска управа РС

Према подацима Завода за запошљавање Републике Српске од 31.12.2020. године, на евиденцији је било укупно 37 активно незапослених лица прехранбено-пољопривредне струке. На евиденцији активно незапослених је 31 лице прехранбено-пољопривредне струке са КВ и ССС и 6 лица са високом стручном спремом.

Током 2020. године, са евиденције ЗЗРС - Биро Нови Град брисано је 19 активно незапослених лица ове струке ради запослења.

Табела бр. 8: Преглед броја активно незапослених прехранбене струке и укупно запослених у 2020. години

ЗАНИМАЊЕ	СТАЊЕ АКТИВНЕ ПОНУДЕ НА ДАН 31.12.2020. Г.	ЗАПОСЛЕНО У 2020. Г.
Прехрамбена, пољ. - НСС	-	-
Прехрамбена, пољ.- КВ	11	1
Прехрамбена, пољ. – ССС	20	9
Прехрамбена, пољ. – ВКВ	-	-
Прехрамбена, пољ.– ВШС	-	-
Прехрамбена, пољ.– ВСС	6	9
Прехрамбена, пољ. - УКУПНО	37	19
УКУПНО НЕЗАПОСЛЕНИХ	912	386

Извор: ЗЗРС

На основу претходно наведених података закључујемо да је понуда радне снага из области прехранбено-пољопривредне струке на задовољавајућем нивоу, међутим да би наши произвођачи

успјешно могли конкурисати на иностраном тржишту потребно је увести више праксе у редовно школовање јер радна снага која је обучена при раду доприноси већој продуктивности.

ПРОФИЛ ДОО „COMP-ASTOR“ НОВИ ГРАД

Предузеће ДОО „COMP-ASTOR“ Нови Град основано је 1996. године а бавило се продајом грађевинског материјала на велико и мало и то веома успјешно, али и трговином пољопривредним производима, претежно житарицама. Наредних година, предузеће покреће властиту производњу сточне хране у Раканима, гдје је и сједиште предузећа. Крмне смјесе одликује висок квалитет и конкурентне цијене. Повећање потражње за концентратима је условило и проширење предузећа, те се 2010. године отворила фабрика за производњу сточне хране у Добрљину. Фабрика је модерно опремљена, капацитета око 10 000 т/год, а уведени су и HACCP и ISO9001:2008 стандарди.

Предузеће, данас посједује две veleпродаје и девет малопродајних објеката на територији Републике Српске. Такође, имају сопствени возни парк који омогућава да на вријеме и у кратком року испоруче робу до свих партнера и малопродајама, поред тога врше услужни превоз за трећа лица. Осим наведеног, предузеће има и властиту тржни центар који се налази у непосредној близини жељезничке станице у Новом Граду.

Контакт: Доњи Ракани бб, 79 220 Нови Град
Телефони: 00 387 52 768 444; 00 387 65 514 562

Веб адреса: www.comp-astor.com

Е-mail адреса: info@comp-astor.com